

ECAD
EUROPEAN CITIES AGAINST DRUGS
SVERIGE

Uttalande

Enhälligt antaget vid ECAD Sveriges årsmöteskonferens i Ystad
2003-10-03 angående planerade nedskärningar inom Tullverket

ECAD Sverige är ett nätverk mellan ett stort antal svenska kommuner. En av våra främsta uppgifter är att verka för att främja och stärka den svenska, restriktiva narkotikapolitiken. Denna svenska modell har varit, inte minst i ett internationellt perspektiv, mycket framgångsrik. Narkotikapolitiken, "den svenska modellen", består av tre lika viktiga element som alla förutsätter varandra; Förebyggande insatser för att minska efterfrågan, kontrollpolitik för att begränsa tillgången samt en väl utvecklad vård och behandling. Alla dessa tre delar fick under 90-talet ta mycket stryk i form av nedskärningar och minskade resurser.

För att i möjligaste mån restaurera den så kallade svenska modellen har regering och riksdag nu satsat stora belopp, bland annat genom inrättandet av Mobilisering Mot Narkotika (MOB). Detta är utmärkt, *men* samti-

digt ser vi en annan, paradoxal utveckling.

Generaltullstyrelsen planerar nu drastiska nedskärningar på personalsidan i Tullverket. Om dessa nedskärningar genomförs riskerar detta att få stora konsekvenser, inte bara för gränsskyddet utan också för den restriktiva narkotikapolitiken i sin helhet.

Dessa planerade nedskärningar framstår som än mer anmärkningsvärda i skenet av den kommande EU-utvidgningen, vilken är ett faktum i maj 2004. En stor del av narkotikainförseln kommer idag via flera av dessa blivande medlemsstater.

Vi församlade här på ECAD Sveriges årsmöteskonferens vill på detta sätt med kraft protestera mot dessa nedskärningar och kräver att Generaltullstyrelsen snarast omprövar beslutet.

ECAD Sveriges årskonferens

Läs mer på sidan 2

Knarkrelaterad hiv-epidemi hotar i nya EU-länder

De nya EU-länderna Estland och Lettland riskerar att drabbas av en snabbt växande hiv-epidemi, varnar EU:s narkotikacentrum i sin årsrapport. Smittspridningen är stor bland sprutnarkomaner. Samtidigt fortsätter narkotikamissbruket i EU att stiga, men Sverige ligger långt ner i statistiken.

Vissa länder i Östeuropa "riskerar att drabbas av den snabbaste hiv-epidemin i världen" skriver EU:s narkotikacentrum, ECNN, i rapporten som presenterades den 22 oktober.

De två baltiska staterna Estland och Lettland namnges och där sker hiv-spridning i "alarmerande takt" bland sprutnarkomaner.

Enligt statistik från 2001 var 41 procent av sprutnarkomanerna i estniska huvudstaden Tallinn smittade. Nya hiv-fall bland missbrukarna samma år ökade med 282 procent i Estland och 67 procent i Lettland.

ECAD NYHETER

Den snabba hiv-spridningen på andra sidan Östersjön bedömer ECNN kan bero på ökad tillgång på heroin under 1990-talet och låg riskmedvetenhet bland narkomanerna.

Se sidan 3

Oroväckande utveckling i Afghanistan

Den 29 oktober presenterade FN:s narkotikaprogram UNODC en kartläggning av de illegala opiumodlingarna i Afghanistan. Den visar att det i år kommer att produceras runt 3 600 ton opium, vilket är den näst högsta siffran sedan mätningarna startade för tio år sedan. Afghanistan står för över två tredjedelar av världspridningen och försörjer därmed runt 10 miljoner narkomaner med heroin.

Trots den afghanska regeringens förbud mot all narkotikahandling ökar antalet opiumodlande provinser - idag förekommer illegala odlingar i 28 av 32 provinser. 264 000 familjer är beroende av inkomsterna från dessa odlingar. Det motsvarar 7 procent av landets befolkning.

- Denna oroväckande utveckling är något som berör oss väldigt direkt, säger Björn Fries, regeringens narkotikapolitiska samordnare. Nästan allt heroin på den svenska narkotikamarknaden har sitt ursprung i Afghanistan. Det är mycket oroande att odlingarna nu ökar igen, inte minst mot bakgrund av att heroinmissbruket ökar bland yngre missbrukare i Sverige.

De sammantagna inkomsterna från odlingar och annan illegal hantering i Afghanistan beräknas uppgå till närmare 18 miljarder kronor årligen, vilket motsvarar landets halva bruttonationalprodukt. Den internationella handeln omsätter uppskattningsvis 230 miljarder kronor årligen.

- Bönderna blir beroende av inkomsterna för sin överlevnad samtidigt som krigsherarna tar merparten. Det leder till rivalitet och instabilitet i landet som helhet. Förlovarna är inte bara narkotikamissbrukarna runt om i världen utan också det afghanska folket, säger Björn Fries.

/Mobilisering mot narkotika

Sedan Ystads musikskolas klarinettensemble med fem ungdomar med Leif Ekström som ledare, blåst in ECAD Sveriges årskonferens i Ystad, hälsade kommunalrådet Kent Mårtensson välkomna genom att berätta lite om Ystads historia och dagens fördelar.

Svenska ECAD-nätverkets uppgifter

Ordförande Mats Ericson inledde med att berätta om det svenska ECAD nätverkets uppgifter.

- Vi har i Sverige bildat ett nätverk för att tillsammans kämpa mot narkotikamisshuset, mot langningen och de krafter som vill legalisera narkotikan. Vi ställer upp på och försvarar Förenta Nationernas syn på narkotika som grund för vårt gemensamma arbete! Vi anser att kampen mot narkotikan måste föras brett och det kan vi i kommunerna göra bättre tillsammans. I varje kommun vill vi få till stånd en opinion och ett konkret arbete mot narkotikan, samtidigt som vi har ett tungt ansvar att på olika sätt arbeta förebyggande och för att de som gått in i ett missbruk ska få den vård som krävs.

- Alla ska aktiveras för en narkotikafri hemkommun, säger vi i vår plattform. Poli-

tiskt förtroendevalda i kommunerna har ett viktigt ansvar att engagera sig och göra tydliga offentliga ställningstaganden mot narkotikan inte vid enstaka tillfällen utan som en regel! Vi bär ansvaret för att det fortgår ett arbete kring drogerna i skolor och andra kommunala verksamheter. Och att drogfrågorna även hålls levande i idrottsliv och andra organisationer utanför den kommunala organisationen!

- Och som jag ser det måste vi hjälpas åt, lära av varandra. Det handlar om ringar på vattnet – fler ringar på vattnet i varenda kommun, från en kommun till andra inom Sverige och över gränserna till våra nordiska vänortskommuner. Och varför inte skapa ringar på vattnet över Östersjön till Polen och andra länder som nu snabbt närmar sig vår gemenskap.

Ökad samverkan med polsk polis mot narkotikan nödvändig

Kent Widing, rikskriminalpolisens sambandsman i Warszawa, gav en inträngande bild av den kriminella utveckling som bl.a. följer av de stora sociala svårigheter som råder i Polen med en arbetslöshet i vissa områden uppemot 20 procent.

Efter folkomröstningen som gav 82 procent för ett medlemskap i EU har ett närmande inletts. Gränserna mot andra länder i Europa öppnas fullt ut 2004 vilket även skapar nya möjligheter för kriminella krafter. EUs välfärd och säkerhet kan hotas av den välorganiserade polska brottsligheten som idag omfattar 85 brottsorganisationer som opererar internationellt vid sidan av 500 andra kriminella grupper som agerar inne i Polen.

Omkring 3 000 polska poliser arbetar efter en FBI-modell vid sidan om en ordinär polisorganisation med över 100 000 medarbete-

re. Därtill finns 3-4000 engagerade i en gränsmyndighet.

Att situationen är allvarlig visar sig inte minst genom att i Polen har 98 poliser dömt i regelrätta strider med kriminella element.

I Polen är tillverkningen av syntetiska droger omfattande och omsätter uppskattningsvis 500 miljarder kr per år, vilket bl.a. leder till en omfattande pengatvätt genom värdepapper runt om i Europa. Antalet laboratorier växer ständigt och det är framför allt amfetamin det handlar om, men även ecstasy framställs med förgreningar i Litauen och Estland.

Operation Sigismund är namnet för det samarbete som utvecklats mellan svensk och polsk polis på narkotikaområdet. Smugglingen av amfetamin via färjorna är en del av arbetet, men det sträcker sig längre genom att bl.a. samordna kunskapen om

hur amfetaminet sprids i landet. Varje sats är unik och ursprunget kan föras tillbaka från varje beslag som görs i Sverige.

Kent Widing efterlyser bättre möjligheter att använda ny teknik och okonventionella metoder för att kunna tränga in i de kriminella organisationer som opererar i Polen. Det är ingen hemlighet att oron är stor kring följderna av de aviserade nedskärningar inom det svenska tullväsendet. Han skulle också gärna se att samarbetet mot narkotikatraffiken förbättras inom EU.

Ökade befogenheter mot narkotikatraffiken behövs

Claes Kraft, chef för underrättelsesektionen vid Tullverket i Skåne-regionen gav en inträngande analys av den hotbild som narkotikasmugglingen innebär. Olika gränsskyddsenheter svarar för kontrollen av trafiken i södra Sverige från bl.a. Danmark, Tyskland och Polen. En rapport från Tullverket i april 2003 visar att Skåne-regionen leder med 1 725 beslag av narkotika närmast följt av Mälardalen med 1 424 beslag. Cannabis svarar för en stor del av beslagen med 350 kg i Trelleborg som en av de största beslagen.

Den storskaliga narkotikasmugglingen har en hög prioritet inom Tullverket och förutsätter allt från strategiska underrättelser, riktad spaning, olika selektiva kontroller, och bygger mycket på samlad erfarenhet och intuition.

Hotbilden är tydlig utifrån den ökande trafiken från Baltikum, men tullens analys visar också att exempelvis heroin från Turkiet via Balkan är omfattande. Införseln av narkotika ökar genom att resandeströmmarna och de legala resanderansonerna av alkohol blir allt större. Att hitta narkotika i de stora mängderna alkohol blir allt svårare.

Färjetrafiken från Polen och Danmark används också allt mer för smuggling av narkotika. Samtidigt är det uppenbart att tullens verksamhet bevakas och kartläggs av olika syndikat som söker de bästa förutsättningarna att agera.

EUs utvidgning 1 maj 2004 är oroande när man inte vet hur de nya länderna klarar sin bevakning av gränserna österut. Det är därför uppenbart att tullen behöver ökade befogenheter gentemot Baltikum, Polen, Ryssland och Balkan.

”Framtidens tullverk” - om tullverkets förslag

HNN-kommentar

Skulle tullverkets förslag gå igenom blir det inte en enda tullstation från Stockholm i norr till Karlshamn i söder. Gotland blir också helt utan tullstation, vilket självklart kommer att underlätta för bland annat den estniska amfetaminaffian att hitta snabbare vägar in till Sverige, helt utan risk för upptäckt av ett på ön obefintligt tullorgan. Tullverket kan ju alltid hävda att de baltiska staterna snart blir medlemmar i EU och att situationen då är en annan. Förvisso – men kunskap om avancerad narkotikabrottslighet, också i framtiden, möjliggör kraftfulla insatser via tullens mycket betydelsefulla kontrollpersonal. Ingen är väl naiv nog att tro att korruption, avancerad narkotika- och annan brottslighet försvinner bara för att de baltiska länderna, och ytterligare andra länder i det forna östblocket, blir medlemmar i EU.

Med kunskap om hur situationen ser ut i dessa länder idag finns det alla skäl i världen att förvänta en kraftig ökning av inflöde av såväl kriminella personer/organisationer som narkotika, från öst.

Redan i somras då båten 'Silja Opera' gjorde flera anlöp i veckan i Visby, kunde potentiella knarklangare i all enkelhet åka färja från Helsingfors, alternativt stiga på i Tallinn för att sedan ta sig till Visby och vidare till det svenska fastlandet. Inte vid ett enda tillfälle i somras genomfördes någon tullkontroll, än mindre massiv genomsökning av passagerare och/eller båt i Visby. Detta trots att Visby i somras var den femte största kryssningshamnen i Europa. Tullverkets centrala ledning låter meddela att man ska inrätta ett flertal kompetenscentra för att hantera den framtida tullverksamheten. Vore jag tullare ”på golvet” skulle jag still-

samt fråga mig hur sådana kompetenscentra kommer att se ut när det redan idag förefaller föreligga bristande kompetens i förmåga att observera och med ännu större kraft än idag agera mot de kriminella individer och/eller organisationer som redan gjort sig hemmastadda i Sverige.

★ ECAD NYHETER

Att Tullverket tenderar att bli mer av ett serviceorgan, där kontrollsidan fått vika undan, kommer, om förslaget till framtida lokalisering och dimensionering av verksamheten går igenom, att få förödande konsekvenser.

Flera kommuner, företagare och organisationer har redan reagerat mot förslaget att näst intill nedmontera den svenska tullens kontrollfunktioner. En sådan upprördhet är mycket relevant i sammanhanget.

Knarkrelaterad hiv-epidemi hotar i nya EU-länder

Från sida 1

I de flesta andra central- och östeuropeiska länder är dock andelen hiv-smittade narkomaner lägre än en procent, vilket är mindre än i EU (från en procent i Finland till 34 procent i Spanien). I tredje baltiska landet Litauen är andelen hivsmittade under fem procent.

ECNN anser att folkhälsoåtgärder måste stärkas för att undvika att hiv-epidemier sprids till den övriga befolkningen.

När EU utvidgas österut från nästa år och gränsbevakningen minskar finns en oro hos allmänheten för ökad narkotikasmuggling, missbruk och spridning av infektionssjukdomar. ECNN:s chef Georges Estievenart menar att farhågorna måste tas på allvar, men att utvidgningen samtidigt ger nya möjligheter för närmare samarbete och att stärka narkotikabekämpningen i Europa.

De flesta ansökar- och kandidatländer har skärpt sina narkotikalagar, samtidigt som vissa länder i Västeuropa snarare har liberaliserat dem. I nio länder (Bulgarien, Cypern,

Litauen, Malta, Polen, Rumänien, Slovakien, Turkiet och Ungern) ses innehav av en liten mängd narkotika som ett allvarligt brott, medan det anses lindrigare i Estland, Lettland och Tjeckien. I tre länder – Cypern, Malta och Turkiet – är själva konsumtionen kriminaliserad såsom i Sverige (för Malta gäller det bara opiater).

Narkotikasituationen i EU och Norge har inte drastiskt förändrats sedan förra rapporten. Men tendensen tycks vara att narkotikamissbruket fortfarande ökar. Särskilt bekymmersamt anser ECNN det är att långtidsmisbruket inte minskar. Centret uppskattar att det finns 1-1,5 miljoner grava missbrukare i regionen. Även om jämförelser är svåra att göra så utpekas åtta länder, däribland Sverige, där det ”problematiske missbruket” ökar.

Det senaste decenniet inrapporteras årligen mellan 7000 – 9000 narkotikarelaterade dödsfall i EU och Norge. ”Trenden är uppåtående”, de flesta offren är mellan 20 och 30 år, och opiater som heroin är inblandat i över 80

procent av dödsfallen, rapporterar ECNN. Cannabis är den vanligaste illegala drogen, men skillnaderna är stora inom unionen. I Storbritannien och Frankrike har var femte i åldrarna 15-34 år använt cannabis senaste året, medan bara en av hundra i Sverige. Psykoaktiva ämnet THC har efter växtförändring stigit och är nu ofta kring 5-10 procent för både hasch och marijuana och i vissa sorter upp till 30 procent. ”Detta inger oro för folkhälsan”, skriver ECNN. Bland ungdomar under 20 år på behandlingscenter (cirka tio procent av samtliga klienter) anger över hälften att cannabis är deras huvudsakliga problemdrog.

EU är ett nyckelområde för produktion och missbruk av syntetiska droger som amfetamin och ecstasy. Och en ny tendens som noterats är att kokain tycks öka i Europas storstäder. Priserna har i missbrukarledet legat still eller sjunkit, utom i Norge.

(Drugnews/SL)

Sverige Mot Narkotika | Malmö 20-21/11 2003

Vi ses på mässan! Besök ECADs monter och träffa Mats Ericson (ordförande i ECAD Sverige), Tomas Hallberg (ECAD direktör), Georgij Zazulin (ECAD representant i Ryssland).
Välkommen!

ECADs nya representant i Lettland

Andrejs Vilks är ECADs nya representant i Lettland. I de närmaste nyhetsbrevet kommer vi att publicera en intervju med Andrejs.

Perestrojka för narkotikabekämparna i Ryssland

Av Tomas Hallberg

Det händer mycket på narkotikafronten i Ryssland just nu. En gigantisk omorganisation i hela narkotikabekämpningen pågår över hela landet. 50 000 skattepoliser

har fått order om att sluta jaga pengar och i stället bekämpa narkotikamissbruket. Allt började med ett dekret från President Putin.

I början av 90-talet hade Ryssland lägre narkotikaproblem än de flesta länderna i Västeuropa. Dåvarande presidenten Boris Jeltsin drev då igenom en rad lagförslag som skulle mera harmonisera med de i väst. Ett av dem var att ta bort förbudet mot brukande av narkotika. Samtidigt flyttades fokus mot grov narkotikabrottslighet. Man inrättade narkotikarotlar som separerades från vanliga kriminalpolisverksamheten. Målet var tydligt. Ta de stora narkotikabovarna.

Samtidigt som befolkningen fick nya friheter, fritt kunde åka utomlands, fritt uttala sig för massmedia, köpa sin egen bostad, flytta vart man ville, kom också andra mindre lustiga friheter på köpet. Några var fri sexhandel, fri reklam för alkohol och tobak, nya spelhallar i vartannat kvarter och narkotika lätt tillgänglig för alla.

Narkotikaproblemen i landet har nu vuxit med en epidemisk hastighet. Landets ledning anser att det är en av de största hoten mot demokratin tillsammans med terrorismen. Senaste officiella uttalande talar om 3 miljoner missbrukare i Ryssland. Därav detta drastiska steg.

Det nya "Statliga narkotikakontrollorganet" allmänt kallat "Goznarkokontroll" skall inte bara ansvara för alla delar i narkotikabekämpning utan även styra över de flesta verksamhetsområden. Därför råder en stor osäkerhet för närvarande bland de som redan arbetar inom detta området men med någon annan huvudman.

Alla poliser som tidigare arbetade som narkotikapoliser har blivit uppsagda. De flesta har erbjudits att fortsätta inom den nya myndigheten. Den nya myndigheten leds av folk framförallt från den nedlagda skattepolisen. Att de tidigare inte arbetat med narkotikafrågan är ett problem, det är alla parter medvetna om, men efter uppstartningsperioden kommer det att fungera bättre än tidigare. Det hävdar bland annat f d ställföreträdande chefen för narkotikaroteln i S:t Petersburg Michael Krojerov.

Alla är givetvis inte överförtjusta av den nya ordningen. Särskilt i de regioner där man redan har kommit långt med samordningen av narkotikabekämpningen och redan har sådana strukturer som nu skall tillskapas. Varför slå sönder något som fungerar för att bygga upp det på nytt.

Samtidigt som en smärtsam process pågår, om hur arbetet skall organiseras, vilka som får plats och var någonstans i hierarkin de hamnar pågår en debatt om vilka metoder man skall använda. En av metoderna som debatteras är metadonförskrivning till heroinister.

★ ECAD KOMMENTAR

Den nya ledningen och ansvariga ministrar har hittills hållit sig kallsinniga till att stödja metadonförsök. Det pågår ändå en intensiv lobbying från framför allt amerikanskt håll för att Ryssland skall tillåta och stödja metadon till heroinister. Det märktes inte minst på den 11 internationella Aidskonferensen som hölls i S:t Petersburg i början på oktober. Bland gästerna fanns 4 amerikaner, bland dem Robert Newman, en känd metadonförespråkare, som tidigare ansvarat för 8000 metadonpatienter i New York. Newman hade innan konferensen gjort en längre resa i Ryssland för att övertyga läkare om metadonets fördelar.

Fler och fler vill delta i narkotikabekämpning men hur många vill lösa problemen. Det finns mycket pengar att tjäna både på rehabilitering och vård av narkomaner. Det har öppnats en stor marknad och på marknaden slåss aktörerna. Inte alltid med justa medel.

Våra europeiska samhällen har experimenterat med och utvärderat både tolerans och intolerans gentemot illegalt droganvändande och drogmissbruk. Det är våra reflektioner kring detta som styr oss mot icke-användning. Detta med hänsyn till våra städers väl.

ECAD is Europe's leading organisation promoting a drug free Europe and representing millions of European citizens. Drug dealing and drug abuse cause enormous problems in Europe. Nations and their citizens are affected by the consequences of drug abuse. ECAD member cities work to develop initiatives and efforts against drug abuse supporting the United Nations Conventions which oppose legalisation and promote policies to eradicate drug abuse worldwide. Has your city joined ECAD?

European Cities Against Drugs
ECAD, Stadshuset
105 35 Stockholm, Sweden
Tel. +46-8-5082 93 62 Fax +46-8-5082 94 66
e-mail: ecad@ecad.net www.ecad.net
ECAD Regional office in Russia www.ecad.ru
zazulin@ecad.ru Phone +7-812-328 96 65
ECAD Regional office in Latvia
vilnis.kipens@kurzeme.rcc.lv
Phone +371-7037330 Fax +371-7037331